

De echte problemen van de mensen

Er wordt nogal vlot beweerd dat één Belg op zeven in armoede leeft. Dit is de foutieve interpretatie van het **armoederisicocijfer** dat 15 % bedraagt. Zie onze reeks Nieuwsbrieven over “Indicatoren van sociale bescherming in België”. (<http://www.akvsz.org/subpages.php?pageid=17081>)

Het vergelijkbare (?) cijfer van de EU15 bedraagt 17 %. Mogen of moeten we dan tevreden zijn met 15 % ? Is er een probleem? In België niet. Vlaanderen behoort met 10,9 % bij de landen met de laagste armoederisicocijfers in Europa. In Wallonië en Brussel bedragen de armoederisicocijfers respectievelijk: 18,8 en 28,2 %. Daar liggen de echte, grote problemen.

Op honderd werklozen bedraagt het armoederisicocijfer 34 %. In Vlaanderen is dit 22, in Wallonië 41 en in Brussel nog veel meer, maar er bestaan geen betrouwbare cijfers over.

Voor alle type huishoudens (met één, twee of meer volwassenen, met of zonder kinderen) liggen de armoederisicocijfers in Wallonië de helft tot het dubbele boven de Vlaamse cijfers. Er is één uitzondering: bij de (65-plussers) ligt het armoederisicocijfer in Vlaanderen hoger dan in Wallonië. Het verschil is nog klein maar het neemt de laatste jaren wel toe.

Bij zieken en gehandicapten ligt het Belgisch cijfer op 25,3 %. In Vlaanderen bedraagt dit 18,8 en in Wallonië 31,5.

Eigenaars van een woning hebben een veel lager armoederisicocijfer dan het nationaal gemiddelde. Er zijn weinig verschillen tussen de gewesten. Bij de **huurders** ligt het Belgisch cijfer op 28,4 %. In Vlaanderen bedraagt dit 20,4 en in Wallonië 34,4. In Brussel zal het rond de helft liggen.

Het **subjectief armoederisico**, dw. het aantal personen dat verklaart in een huishouden te leven dat het zeer moeilijk heeft om rond te komen ligt in België op 16,6 %. In Vlaanderen 11,7 % en in Wallonië 21,8 %. Hoe men deze subjectieve inschatting ook berekent, volgens geslacht, leeftijd, gezinstype, opleidingsniveau, eigenaar of huurder, met of zonder kinderen, met of zonder werk, of volgens de hoogte van het inkomen, het subjectieve armoederisico bedraagt in Wallonië bijna altijd het dubbele (soms wat meer, soms wat minder) van Vlaanderen. Er zijn slechts twee uitzonderingen, bovendien met de allerhoogste armoederisico's: eenoudergezinnen met tenminste één kind (zowel in Vlaanderen als in Wallonië 43 %) en, gedeeltelijk overlappend, gezinnen met kinderen en werkloos (in beide gewesten 59 %).

Op het vlak van **gezondheid** zijn er tal van grote verschillen tussen de bevolking van de drie gewesten. Het aantal huishoudens dat een bezoek aan de dokter moet uitstellen wegens niet betaalbaar, te lange wachtlijsten of te ver, bedraagt in België 2,3 %. In Vlaanderen is dit 1,3 en in Wallonië 3,5. Het aantal personen die verklaren dat hun gezondheid slecht of zeer slecht is bedraagt in België 8,4 %. In Vlaanderen 5,9 en in Wallonië 8,6. In Brussel moet het dus nog veel meer zijn. De Vlaamse mannen leven 3 jaar langer dan de Waalse. De Vlaamse vrouwen 1,7 jaar langer dan de Waalse. Zowel lager als hoger opgeleide mannen en vrouwen in Vlaanderen leven ongeveer 7 jaar meer in goede gezondheid en ongeveer 5 jaar minder in slechte gezondheid, dan in Wallonië. Meer preventieve gezondheidszorg in Vlaanderen zal hier niet vreemd aan zijn. Maar misschien is de ware oorzaak veel eenvoudiger: werken is gezond.

Het volstaat om door de oude industriële bekkens van Wallonië te rijden om te zien dat de kwaliteit van de **huisvesting** nogal verschilt met die in Vlaanderen. Op de vraag: hoeveel mensen leven in een woning met twee of meer van de volgende huisvestingsproblemen:

- een lekkend dak
- geen adequate verwarming
- schimmel en vocht

- rottende ramen en deuren

is het Belgisch antwoord: 25,2 %.

In Vlaanderen is dit 18 %, wat zeer veel is. In Wallonië 35,7 %, wat nog meer is.

De Belgische **tewerkstellingsgraad** ligt met 62,4 % duidelijk onder het EU27 gemiddelde van 66 %. Maar ook dit is niet het echte probleem. Brussel staat met 55,6 % de laatste in Europa. Wallonië laat met 57,2 % alleen Hongarije, Malta en Polen achter zich. Vlaanderen ligt met 66,5 % net boven het gemiddelde maar dit is bij lange niet goed genoeg. Finland, UK, Oostenrijk, Zweden, Nederland en Denemarken halen een werkgelegenheidsgraad tussen 70 en 77 %.

De **werkloosheidsgraad** in België bedraagt 7 % Ook dit is een fictief probleem. In Vlaanderen bedraagt de werkloosheid 3,9 %. In Wallonië 10,1 en in Brussel 16,0. Alleen Slowakije doet slechter met 11 %. Alleen Luxemburg, Cyprus, Denemarken en Nederland doen een beetje beter dan Vlaanderen.

Met de langdurige werkloosheid is het nog erger. In Vlaanderen 1,6 % in Wallonië 6 % of bijna viermaal zoveel. In Brussel 9,9 % of zesmaal zoveel als in Vlaanderen. Dit is toch niet normaal. Het aantal kinderen in huishoudens waar niemand aan het werk is: in België 12 %. Heeft dit betekenis? In Vlaanderen zijn er 5,7 %. In Wallonië 18 en in Brussel 25,7 %. Waar zijn de echte problemen van de mensen? En van de kinderen?

Zo kunnen we nog een eindje doorgaan. Maar het verhaal wordt eentonig en triest. Als we ons tevreden stellen met de middelmaat scoren de Belgische cijfers niet slecht in Europees perspectief. Onze gezondheidszorg komt er zelfs goed uit maar is ook duur.

De Belgische cijfers geven een vals beeld want zij verbergen de ware problemen. Negen van de tien indicatoren wijzen op grote verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië en op nog grotere verschillen met Brussel. Het aantal **vreemdelingen** van binnen de EU27 en in nog grotere mate van buiten de EU27 hebben een negatieve invloed op het beeld van onze sociale bescherming. Vooral de cijfers in Brussel zijn hier sterk door getekend. Antwerpen en Gent gaan Brussel achterna. Het is misleidend om dit enkel een probleem van verstedelijking te noemen.

Het feit dat zoveel echte problemen totaal verschillend zijn tussen Vlaanderen en de rest van het land is ook één van de oorzaken van de voortdurende blokkeringen in het bestuur van dit land; nog moeilijker gemaakt door de verschillende visies op de oplossing van deze problemen.

Met al het bovenstaande is het begrijpelijk dat Wallonië en Brussel alleen geïnteresseerd zijn in geld. Steeds meer geld voor steeds grotere sociale problemen. Dit duurt al meer dan twintig jaar en zal nog lang blijven duren. Dit kunnen de Vlamingen niet meer volhouden. Er is straks geen geld meer om solidair te zijn. Het is ook de verkeerde weg. Aan wie honger heeft moet je geen vis geven. Leer die vissen. Werken, werken, werken. Met meer mensen, meer werken en langer werken. En productiever werken. Alle indicatoren op het gebied van sociale bescherming wijzen in dezelfde richting: een goede opleiding helpt de mensen aan werk en aan een behoorlijk inkomen; hiermee kunnen zij eigenaar worden van een woning en nog wat sparen. Deze mensen komen niet onder de armoederisicogrens. Dan blijven er nog alleenstaanden met kinderen, de gehandicapten, de langdurig zieken en de lage pensioenen. Een maatschappij met een hoge tewerkstellingsgraad moet dit royaal en warmhartelijk kunnen opvangen. Zo eenvoudig is het.

Maar toch niet. We moeten niet de tewerkstellingsgraad opdrijven. Ook niet de werkloosheidsgraad naar beneden duwen. Dat is de kar voor het paard spannen. **Ondernemen is de hefboom.** Creatief zoeken naar nieuwe producten, nieuwe markten en productiviteitsverbeteringen. Ondernemingen die de concurrentie aankunnen zorgen voor tewerkstelling. De ondernemers die hierin slagen moeten onze helden zijn. Dan kan een statisticus ook nog de tewerkstellingsgraad, de werkloosheidsgraad en allerlei sociale indicatoren berekenen en ons komen vertellen dat het goed is.